

Estonian l.

PEDAGOGIIKA
ARHIIVIMUSEUM
FOND K 43666-13

30. VII. 48.¹

Marta Lammus,
Schlosshalde 20-3

Geislingen/Steige

Kallis Marta!

(14a)
Germany

Ar.

Eefriede Leuder,
Djurs Holmsvågen
45
Stocksund, Sverige

Niis on nii mõnigi nädal möödunud mu viima-
sest kirjast, mille pidin katkestama naispoliitika tõtte,
paremas käes. Veidi parem on käsi, aga hea ta pole veel.

Olen küll äraõppinud vasaku käega aremasinat
klopsima, aga viimased nädalat just kui kiuste tunakse
mulle aisa tüt, mis käsitse tuleb kirjutada. Seda ma
küll vasaku käega ei saa teha. — Ei mäleta hästi, kus
ma seisma jäin viimases kirjas, vist karutasin küsimust
kui palju tuleks abistada kaarsinimesi ja kui hästi neid
saab kasvatada, et nad üldmõistlik, hea, kasulik jne. "vastaksid".

Aga enne tahan veel paar kiist asja teendada. Kõige pealt
tahan Siinil ja Sa poega õnnitleda auhinna saamise
pühul. Kiritöö oli tõesti keeleliselt väga ilus. Ka on
näha sellest, et Arvo arenenud pois on. Teiselt, tänan
Siinil kingituse eest, mis jrs. J. Põts mulle üle andis.
Tuhvled on imeilusad, nii ilusad, et neid kanda ei rasti.
Ühtlasi plaan ütleva, et mul kahju on sellest, et Sa oma
rahast nii palju raiskasid. Ega teil seda rahakest seal
palju pole ja Sa oled võinud oma lastele söögipoolist
juurde anda. Minu, vanaimmesele, ei maksa nii kalleid asju
saata. See on lussus. Siiski veel kord suur tänu — aga
nüüd ei tohi enam saata.

Niis siis lähen jälle vanale jutule tagasi. Oma ligeniisi,
eriti kaasmaalasi, peab aitama, aga üks pereema

ei tohi enmast üle töötada. Kõige peast suurend²
ta energia ja tervis oma lastele. Ulejäätumise aeg
ainult olgu teiste jaoks. Su tervis ongi vaevalt, nagu
Sa viimases kirjas ütled, siis peab pahnama. Peasi
aga on, et iga töö juures ei tohi kõike südamesse
võtta ega ärritada ja peab ettevalmistatult olema sellele,
et igan üksikut ei saa rahuldada ja leidub ikka ka
lähimate sõprade seas neid, kes tuike valmistaval.
Aga seda peab külmanvereliselt vastu võtma ja ainult
~~ma~~ idée, põhimõte, otstarbe olgu see, mis silmade ees on.
Tööd teha töö pärast, mitte üksikute pärast.

Sa kirjutad Maretit ja Tiirit. Esimene Sulle meeldib
rohkem. Ma olen juba pikemat aega neudega kirjavahel-
tuses. Maretit kirjal on lühikesed, mitte midagi ütlevad,
mõnikord tulid paari nädala jooksul 2-3 kirja, siis
pikemat aega ühtegi, ma ütlen "tulid", sest niis pole
ma temalt üle poole aasta ühtki rida saanud. Selle
aga sees olen talle 2 pakki saatnud, ta pole isegi
neude kätte saanud koitlenud. Tõsi on see, et ta
ei tunne enmast "õnnelikuna" Saksas, aga see ei
ütle veel mitte, et ta kodumaal õnnelikum oleks ja
omale aiget teed ja rada leiaks. Eesti keelt ta tunneb
veidi parem, kui Tiiri, aga ta oli seda ju ka 5 aastat
kauem õppinud. Mulle tundub, et ta pole siin -
maadlikult õppinud, pole leidnud endale vastava ala
ja tal pole püüdnud, järjekindlust, hüpleb siin ja seal.
Just kui käristatud hingega. Tal on oma ema iseloom
välimus läinud vist isa perekonda. Tiiri on ümber-
pöörduet: väliselt ema - iseloom isa. Kirjade
järel otsustades, ei ole tal ehk suurt "anti", aga

2) tal on püsivust, järjekindlust ja kannatust ka³
niletsa eksistentsi juures edasi püüdes. Tal on
kindel siht silmade ees ja püüab seda kätte saada.
Kuidas ta ei võteta "harkusega", seda võib ta võtta tööga.
Temast võib tulla mõni docent "või" "lektor" ülikooli
juures, kui mitte just "professor". Ta kirjutab mulle an
väga pikad ja põhjalikud, arutab kõiksugu probleeme
ja saab minu vastustaidelennistest mõnikord hästi aru.
Kui ma veel juurde lisan tema suurt "Jumalakartli-
kust" ja usku (mida ta ka isast saanud), tema hoolitse-
mist oma vana isa eest (ta peseb tema ja oma pesu,
nõelab ja lapseid) - siis pean ütleva, et ta mulle sünni-
"positiivsema" mulje avaldab, kui ta äda. Kuna ta
kirjutab 6-8 lehekülge ja kõik eesti keeles, siis ei saa
ka ütelda, et ta selle keele on unustanud. Tõsi küll, et
keeles on palju germanismi, aga tugev kirjutise viga
on vähe. Ja ta oli ju ainult 10 a. vana, kui siirdus
nõõrile. Ta ise ütleb ka, et ta ei kirjuta enesile ette, mida
tema peale hakkavad Eesti ja et ta õpib ja töötab selles
sihis, et oma leiba jäätä teenima praeguses elukohas.
Mina aga maatan asjale veel sellest küljest, et tema
saaks ka veel vanaaie isamaale kasulik olla juhul, kui
töötaks "Germania keele" alal ülikooli juures. Saksa keelt
tunneb ta põhjalikult, ja süda oleks tal eesti oma.
Mina teda ei loe "Kadumurs" Eesti. Võib olla jätab ta
sõnaliselt veidi "epiputava" mulje (tunnen teda ju ainult
kirjade põhjal), sest ta on väga närviline ja oli juba laps-
põlves väga "fapplich" - aga eks Klaara ise ole ja ka
veige liirul ja veidi "umast täis". Mulle kirjutas nende
kohalt Linda Hiisel nende kauge sugulane: Karit ja Jüri

4
Külastasid meid. Maret rääpis hästi veel eesti keelt
Jüri halvasti; aga Jüri on ruimpaatsem. "Nii"
oli lühidalt neid karakteriseeritud. Kirjate järel
jätat ka mulle sarnane mulje. Meide, Jüri kirjutas
ka mulle oma külastäigust teie juurde ja väga kiit-
valt ja rahuldustundega kirjutas oma vestlusest
oma eubise õpetajaga. Ta rahjates, et Su mees peab
oma jäändu pillustama kõiksuga tühja tädega, kuna ta
ju seatussemees õieti on.

Mida Sulle veel kirjutada? Ega midagi head ega lohutavat
pole, ka meil siin Rootsis. Väib alla au väiesti rahul oma
eluga need, kellel üle käigi ja kõige käib söömine-joomine, rii-
ded - mind see ei rahulda. Aga peab olema kannatust.

Ega meie aiamees pole, kes kannatawat. Ja kui Sina
uul sellele mõtles, et Sul terve pere käes - siis pead Sina
Jumalat veel enam tänama, kui mis mõniigi teine. Tana
Tadi, kes kodumaale jäi, on sarnases eas, et temale midagi
halba ei tehta ja ka tema juba oma vanaduse tõttu võtab
kõik vastu kannatlikult. Ma saan aru, et tuleb uuet, vää-
rte ja ka mõtteid ei saa enamale peletada - aga siiski
peab ja võib seda teha, kui oleb hea liin selles, et Su Te-
vis veel vaja on hüstele. Ja seda on aina oma lastele.
Oma lastele mäeldes peab tema ka enda peale mõtlema
ja ennast hoidma. Kui Sa mõtlesid nii, et "on inimesi
kellel on veel suuremat kannatust, kui mul" - siis tu-
leb Su üle rahu ja ka enesetunne on veidi parem.

Nüüd õige lõpetan. Ka minu enesetunne pole täna just hea, sest
olen 2 ööd magamata, pea on raske, ei saa magada.
Loovin Teile parimat, mida võib aga soovida mees-
gustele mees aastaks. Tervites endisid õpilasi, kes seal
uul alles, ja terviseid Sulle, mehele ja lastele.
Siin L. Linn